

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
---------------------------	---	-------------------

Завідувач кафедри
 /С.В. Перегуда/

30 червня 2023 р.

Розробник силябусу
 /Н.А.Сердюк/

СИЛАБУС Застосування права

1) Шифр за освітньою програмою: ВК 03 (денна), 04, 18 (заочна)
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: III (денна), IV, X (заочна)
9) Контактні дані викладачів: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/eeuyi Аул. 431 Центрального корпусу КНУБА
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Теорія держави і права», «Конституційне право»
12) Мета курсу: дослідження правозастосовної діяльності, що забезпечує правильне, своєчасне та ефективне здійснення нормативно-правових приписів, сприяє реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, слугує надійним засобом укріплення законності і охорони правопорядку.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРНЗ Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 ЗК6 СК6 СК7 СК9 СК10 СК11 СК12 СК13

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
---------------------------	---	-------------------

2.	ПРН 5 Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК3 ЗК11 СК3 СК6 СК7 СК9 СК10 СК12 СК13
4.	ПРН 6 Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК11 СК3 СК6 СК7 СК9 СК10 СК13
7.	ПРН 13 Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК11 СК6 СК7 СК9 СК10 СК12
8.	ПРН 15 Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК3 ЗК6 СК6 СК7 СК9 СК10 СК15
10.	ПРН 20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 ЗК11 СК6 СК7 СК9 СК10 СК11 СК12 СК13
11.	ПРН 21 Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 СК12 СК13 СК15

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
Денна 14	16		контрольна робота - 1	60	залік
Заочна IV сем. 4	10		контрольна робота – 1	76	Залік
Заочна X сем. 12	28		контрольна робота - 1	50	Залік
Сума годин:				90	
Загальна кількість кредитів ECTS				3	

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції, практичні:

Тема 1. Поняття і форми реалізації права та форми правомірної поведінки

Практичне заняття 1

1. Поняття та стадії реалізації норм права.
2. Загальна характеристика форм реалізації права.
3. Застосування правових норм як особлива форма реалізації права.
4. Поняття правомірної поведінки особи.
5. Види правомірної поведінки (діяльності) особи.
6. Взаємозв'язок різноманітних форм реалізації права і видів правомірної поведінки особи.

Тема 2. Поняття, підстави і стадії застосування правових норм

Практичне заняття 2

1. Застосування правових норм: поняття і головні ознаки.
2. Місце застосування правових норм в механізмі правового регулювання.
3. Суб'єкти застосування норм права.
4. Підстави застосування правових норм.
5. Прийняття рішення по застосуванню норм права.

Тема 3. Вивчення і аналіз фактичних обставин справи і вибір правової норми. Вимоги правильного застосування правових норм і правозастосувальні акти

Практичне заняття 3

1. Поняття фактичних даних і обставин справи.
2. Оцінка і вибір юридичних фактів, їх зв'язок з юридичними доказами.
3. Види процедурно-процесуальних форм доказів.
4. Поняття і встановлення об'єктивної істини по справі.
5. Співвідношення об'єктивної істини і судейського переконання.
6. Абсолютно-відносний характер об'єктивної істини.
7. Вибір правової норми, перевірка її юридичної сили.
8. Вимоги застосування правових норм.
9. Поняття і ознаки правозастосувальних актів. Класифікація правозастосувальних актів. Реквізити актів застосування норм права.

Тема 4. Застосування правових норм за аналогією. Юридичні колізії. Ефективність правозастосування і помилки в процесі застосування правових норм

Практичне заняття 4

1. Поняття прогалів в законодавстві.
2. Застосування аналогії права та аналогії закону.
3. Юридичні колізії.
4. Поняття ефективності правових норм і ефективності правозастосувальних актів.
5. Поняття правозастосувальних помилок і їх ознаки.
6. Причини правозастосувальних помилок і шляхи їх подолання.

Тема 5. Види і способи тлумачення правових норм

Практичне заняття 5

1. Поняття і значення тлумачення норм права.
2. Види тлумачення норм права за суб'єктами.
3. Офіційне тлумачення норм права і його види.
4. Неофіційне тлумачення норм права.

Практичне заняття 6

1. Ознаки актів офіційного тлумачення норм права.
2. Форми актів офіційного тлумачення норм права.
3. Способи тлумачення норм права і їх характеристика.
4. Співвідношення нормативно-правових актів, актів правозастосування та інтерпретаційних актів
5. Діяльність Конституційного Суду України з тлумачення Конституції та законів України.

Тема 6. Професійна правосвідомість юриста, її структура і функції
Практичне заняття 7

1. Поняття професійної правосвідомості особистості юриста.
2. Функції професійної правосвідомості особистості юриста в процесі застосування правових норм.
3. Формування професійної правосвідомості і правової культури юриста.

Тема 7. Юридична техніка.

Практичне заняття 8

1. Юридична техніка правотворчості та правозастосуванні.
2. Прийоми та правила юридичної техніки.
3. Види юридичної техніки та їх загальна характеристика.
4. Загальна характеристика прийомів та правил юридичної техніки.
5. Якість закону як регулятора суспільних відносин.
6. Юридичні конструкції як засоби законодавчої техніки.
7. Мовні засоби законодавчої техніки.
8. Правові дефініції в законодавстві.
9. Техніко-юридичні дефекти законів

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Правореалізація та її значення для суспільства.
2. Основні форми (способи) реалізації права.
3. Використання, виконання і дотримання права.
4. Правозастосування, як особлива форма правореалізації (загальні зауваження).
5. Значення правозастосування для формування правової держави в Україні.
6. Найбільш поширені форми правозастосування у діяльності центральних органів виконавчої влади України.
7. Значення правових принципів для процесу правозастосування.
8. Умови та підстави застосування юридичних норм (співвідношення).
9. Акти застосування юридичних норм: поняття, види.
10. Основні вимоги до правильного застосування юридичних норм.
11. Поняття, види і причини правозастосовчих помилок і шляхи їх усунення.
12. Колізії у конституційному та адміністративному законодавстві України.
13. Колізії у цивільному та господарському праві України.
14. Колізії у земельному законодавстві України.
15. Шляхи усунення колізій у законодавстві (на прикладі практики українських судів).
16. Особливості застосування аналогії права і закону у межах української правової системи.
17. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство
18. Судове правозастосування в Україні
19. Юридична техніка як категорія юридичної науки
20. Загальні правила юридичної техніки
21. Юридична техніка як засіб ефективності правозастосовчих актів
22. Тлумачення права в Україні: основні проблеми
23. Цілі, значення і функції законодавчої техніки. Проблеми співвідношення законодавчої, правотворчої і

юридичної техніки.
24. Техніко-юридичні дефекти законів

16) Основна література:

1. Актуальные грани общетеоретической юриспруденции : монография / Ю. Н. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко та ін.; под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Феникс, 2012. 492 с.
2. Алексеев С. С. Право: азбука – теория – философия: опыт комплексного исследования. М. : Статут, 1999. 712 с.
3. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / пер. с франц. Г.В. Чуршукова. Под общ. ред. В.И. Даниленко. М. : Nota bene, 2000. 576 с.
4. Дзейко Ж.О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження. Монографія. К. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2007. 360 с.
5. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник/ за ред. В.В.Копейчикова. К.: Юрінком Інтер, 1998. 320 с.
6. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с. URL : <https://www.osce.org/uk/ukraine/283756?download=true>
7. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права : навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). К. : Атіка, 2007. 412 с.
8. Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права : підручник. К.: Університет «Україна», 2014. 561с.
9. Наливайко Л.Р., Вітвіцький С.С. та ін. Теорія держави і права в тестових завданнях: навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Л.Р. Наливайко. Дніпропетровськ: Середняк Т.К., 2014.358 с.
10. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства: учебник для юридических вузов и факультетов. М. : Издательская группа НОРМА–ИНФРА–М, 1999. 552 с.
11. Правова доктрина України: у 5 т. – Т. 1 : Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В. Я. Тацій, О. Д. Святоцький, С. І. Максимов та ін.: за заг.ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2013. 976 с.
12. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. 10-е вид., доп. Л. : Край, 2009. 224 с.
13. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-ге вид., допов. і перероб. К. : Алерта; ЦУЛ, 2014. 524 с.
14. Сухонос В.В. Теорія держави і права : навч. посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2014. 544 с.
14. Теорія держави і права : підручник / О.В.Петришин, С.П.Погребняк, В.С.Смородинський та ін. ; за ред. О.В.Петришина. Х.:Право, 2015. 368с.
15. Теорія держави і права: Академічний курс: підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Онищенко. К. : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
16. Теорія держави і права: підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 2-е вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015 . 468 с.
17. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

17) Додаткові джерела:

1. Абрамович Р. Принцип незворотності дії закону в часі у судовій практиці судів загальної юрисдикції. Публічне право. 2012. № 3 (7). С. 375-381.
2. Антошкіна В. Ретроспективний аналіз становлення та розвитку тлумачення правових норм крізь призму епох. Право України. 2017. № 3. С.126-136.
3. Бабаніна В. Огляд концепцій праворозуміння у контексті механізму створення та реалізації кримінального законодавства. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2015. № 4. С.19-27. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/8-2015/babanina.pdf>
4. Барандич С. Правозастосування в сучасному вимірі юридичної науки. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2014. № 4. С.1-7 URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/4-2015/barandych.pdf>
5. Басай О.В. Поняття юридичних фактів: теоретичний аспект. Прикарпатський юридичний вісник. 2014. №3 (6). С.8-16.
6. Валігура К. Механізм правового регулювання: методологічний аспект. Visegrad journal on human rights. 2016. № 2/1. С. 17-22.
7. Волкова І. Юридичні факти-стани: сутність та особливості. Visegrad Journal on Human Rights. 2017. № 2/2. С.33-38.
8. Галуцько В. В. Професійно-правове тлумачення права. Форум права. 2011. № 2. С. 151-154 URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11gvvptp.pdf>
9. Гетьман Є. Кодекс як особливий вид закону. Вісник Академії правових наук України. 2011. № 1(64). С. 42-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2011_1_5
10. Гетьман Є. А. Кодифікація законодавства України: загальна характеристика, особливості, види: монографія. Х.:«Право, 2012. 192 с.

11. Гончаров В. Від старої теорії тлумачення до нової: основні виклики та рішення. Філософія права і загальна теорія права. 2014. № 1-2. С. 53-69.
12. Гринь О. Д. До питання про ефективність правозастосовних актів. Митна справа. 2015. № 2(2.2). С. 64-71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_2\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_2(2)).
13. Грігорова Г. Л. Концепція ювенальної відповідальності: теоретичне осмислення. Право і суспільство. 2014. № 4. С. 3-8.
14. Гуйван П. Право на справедливе судочинство відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Право України. 2017. № 11. С.172-180.
15. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : монографія. К. : Знання, 2005. 376 с.
16. Дія права: інтегративний аспект: моногр. / кол. авторів ; відп. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Юридична думка, 2010. 360 с.
17. Євграфова Є. Доктринальне тлумачення норм права (законів): природа і здійснення. Вісник Академії правових наук України. 2010. № 2. (61). С. 40-51.
18. Каленіченко Л. І. Поняття та види принципів юридичної відповідальності. Право і безпека. 2017. № 1. С. 24-31.
19. Калюжний Р. А. Правові стимули в механізмі правового стимулювання : монографія. К. : «МП Леся», 2013. 204 с.
20. Капустинський В. А., Волкова І. В. Теоретичні основи судового правозастосування. Часопис цивільного і кримінального судочинства. 2016. № 5. С. 84-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chcks_2016_5_7.
21. Колпаков В. К. Фактичні ознаки та юридичний склад адміністративного проступку: поняття та розмежування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2016. № 3. С. 160-170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2016_3_26
22. Косович В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: моногр. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. 568 с.
23. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 264 с.
24. Кравець М. О. Поняття, сутність та місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 3. С. 110-116.
25. Кузнецова Н. Забезпечення якісної практичної підготовки студентів-юристів як невід'ємна складова реформування юридичної освіти. Право України. 2017. № 10. С.66-72.
26. Куракін О. М. Структура механізму правового регулювання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 35(2.1). С. 41-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_35(2))
27. Куракін О. М. Умови ефективності механізму правового регулювання. Право і суспільство. 2015. № 6.2. С. 24-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_6.
28. Левицька Н. Юридичні конструкції та система права: співвідношення понять. Підприємство, господарство і право. 2017. № 9. С.169-173.
29. Легін Л. М. Нормативно-правовий акт: поняття та система ознак. Право і суспільство. 2016. № 2. С. 21-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2_6.
30. Майданик Р. Ліберальне вчення про тлумачення норм права України (крізь призму «добудови» права). Право України. 2016. №7. С.69-78.
31. Малента В. С. Історичні аспекти становлення тлумачення норм права. Вісник Академії адвокатури України. 2010. № 1. С. 18-21. 32. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посібник. К. : РЕФЕРАТ, 2010. 260 с.
33. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 335 с.
34. Оксамытний В. В. Правомерное поведение личности: монография. К.: Наукова думка, 1985. 175 с.
35. Осауленко О. І. Місце правозастосовних актів у системі правових актів. Держава і право: зб. наук. праць. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2010. Вип. 49. С. 16-21.
36. Павлик Л. В. Перспективи виділення категорії кримінального проступку за злочинні посягання у сфері економіки. Форум права. 2012. № 2. С. 524-531. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12plvuce.pdf>
37. Палешник С. І. Судове тлумачення норм права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 28(1). С. 34-37. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_28\(1\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_28(1)_10)
38. Палешник С. І. Доктринальне тлумачення в судовій практиці. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 29(1). С. 40-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_29(1)_11)
39. Полонка І. А. Неправомірна поведінка як категорія теорії права: доктринальний аналіз поняття та системних ознак. Держава і право. 2018. Вип. 80. С. 3-16.
40. Полонка І. Теоретико-оціночні пропозиції щодо класифікації правомірної поведінки (онтологія диференціації). Право України. 2016. №6. С.99-106.

41. Полянський Т. Т. Феномен зловживання правом (загальнотеоретичне дослідження). Л. : Галицький друкар, 2012. 455 с.
42. Прийма С. В. Способи тлумачення норм права: загальнотеоретична характеристика. Юрист України. 2011. №3 (16). С. 10-16.
43. Пушняк О. В. Набуття чинності нормативно-правовими актами в Україні. Форум права. 2010. № 4. С. 748-754. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10rovavu.pdf>
44. Рабінович П., Луців О. Верховенство права як омріяний результат здійснення прав людини (підходи до інтерпретації, критерії оцінювання). Право України. 2017. № 3. С.100-111.
45. Свириденко, Г. В. Генезис уявлень про правомірну поведінку (просторово-темпоральні виміри). Публічне право. 2016. № 1. С. 335-344.
46. Севастьянова Н.І. Звернення до Європейського суду з прав людини як реалізація права на правосуддя : монографія. О. : Фенікс, 2012. 216 с.
47. Сердюк І. А. Нормативно-правовий акт у співвідношенні з актом застосування та актом тлумачення норм права. Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2010. № 3. С. 12-15.
48. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 422 с.
49. Слинко Д.В. Поняття й ознаки процесуальних галузей права України. «Jurnalul juridic national: teorii e si practica» О.О.О. : «National law jurnal: teory and practice» L.L.C. Nr. 3 (25). Republica Moldova, 2017. С. 18-22
50. Слинко Д.В. Юридичний процес: історія, теорія, практика: монографія. Харків: Вид-во «НТМТ», 2017. 415 с.
51. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. Публічне право. 2016. № 4 (24). С. 212-219.
52. Теория юридического процесса / кол. авт. ; под ред. В. М. Горшенева. Х. : Вища школа, 1985. 192 с.
53. Теплюк М. До проблеми якості закону як джерела права. Право України. 2017. № 6. С.17-26.
54. Тімуш І. Права реальність і правосвідомість: інтегральне розуміння змісту та взаємозв'язку. Право України. 2010. № 7. С. 94-100.
55. Ткаля О. В. Теоретичне обґрунтування імунітету як особливої правової категорії. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. О. : Юрид. л-ра, 2008. Вип. 43. С. 234-243.
56. Уласевич А. С. Автентичне тлумачення. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2011. № 1. С. 128-131.
57. Устименко О. С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Юридичні науки. 2017. Вип. 2. Т. 1. С. 25-28.
58. Харитонова О. І. Деякі проблеми загальної теорії правовідносин. Актуальні проблеми держави і права. О. : Юрид. л-ра, 2003. Вип.21. С.75-83.
59. Чепульченко Т. О. Соціальна відповідальність: поняття та сутність. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. К. : ІВЦ «Політехніка», 2010. №1(5). URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/VKPI_soc/2010_1/Chepylchenko.pdf
60. Чувакова А. М. Юридические факты, фактические составы и их дефекты : монографія. А. М. Чувакова ; под ред. Ю. Н. Оборотова. О. : Фенікс, 2009. 109 с.
61. Шульга А. М. Загальнотеоретичні аспекти правомірної поведінки особи : монографія. Х. : Майдан, 2013. 412 с.
62. Шульга А. М. Об'єктивно протиправне діяння, об'єктивно правомірна поведінка. Форум права. 2012. № 3. С. 846-849. URL: <http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12samopp.pdf>
63. Шутак І. Д., Онищук І. І., Легін Л. М. Юридична техніка в схемах і таблицях: курс лекцій. Івано-Франківськ: Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич: Коло, 2016. 234 с.
64. Шутак І., Легін Л. Техніка опублікування нормативно-правових актів. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2015. № 2. С. 136-143. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/6-2015/shutak.pdf>
65. Ясіновська А. Загальнотеоретична характеристика кодексів.

Інформаційні ресурси

- Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>
- Національна парламентська бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uplu.kiev.ua/>
- Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/ua/ua/org/>
- Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua/>
- Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kharkiv.gov.ua/>

korolenko/ kharkov.

Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.

Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

Освітній портал Київського Національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Підсумковий тест	Сума
M1	M2			
30	30	20	20	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, іспиту.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку, іспиту.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2862>